

PO TAURAGNŲ DANGUM

Tauragnų krašto bendruomenės laikraštis

2014 birželis Nr.62

Ir pražydės papartis... (Nuotrauka iš interneto)

KVIEČIAME

**Birželio 21 dieną (šeštadienį) 18 val.
Utenos kultūros centro Tauragnų skyriuje
Kraštiečių šventė „Po Tauragnų dangum“**

- Sveikinimai kraštiečiams Tauragnų kultūros namuose.
- Šarūno Grabausko knygelės „Tauragnų miestelio žydai 1918-1940 m.“ pristatymas.
- „Moko“ teatro premjera – spektaklis pagal L. A. Dmuševskį „Gaila ūsų“ (rež. Loreta Juškėnienė).
- Po spektaklio – vaišės ir linksmybės seniūnaitijų kiemeliuose prie kultūros namų.

22 val. Joninės prie Tauragno ežero.

Organizatoriai
UKC Tauragnų skyrius
Tauragnų seniūnija
Tauragnų krašto bendruomenė
Informacinis rėmėjas „Utenos apskrities žinios“

Liepos 5 d. 16 val. kultūros namuose vyks **Antano Žilėno** knygos „Praeities labirintais“ pristatymas. Tai netolimos praeities prisiminimai apie autoriui brangius žmones, apie gimines ir kaimynus, apie pasikeitusius ir išnykusius kaimus.

Knygą galima paskaityti Tauragnų bibliotekoje.

Liepos 6 d. 21 val. miestelio centre, prie paminklo žuvusiems Tauragnų krašte, giedosime Tautišką giesmę.

Birželio mėnesio jubiliejai SVEIKINAME!

*Aš vis bėgau ir bėgau, ir bėgau
paskui dievišką sodų švytėjimą,
paskui linksmo upelio čiurlenimą,
paskui tylų našlaitės žydėjimą,
paskui bičių sparnelių dūzgenimą,
paskui tolimą žingsnių aidėjimą,
paskui vyturio giedrą skardenimą,
paskui pievų rasotų mirgėjimą...
Su lietum ir su saule vis bėgsiu
paskui didį Stebuklą – Gyvenimą!..*

(Violeta Meidienė)

50 metų sukanka tauragniškiams **Jolantai Gurkšnienei** ir **Ramūnui Baleišiui** bei **Zenonui Kuliui** iš Vilkablauzdės kaimo;

70 metų jubiliejų švenčia **Jonas Stanislovas Maniušis** iš Tauragnų kaimo;

75 metai sukanka tauragniškiui
Stanislovui Juškai;

80 metų jubiliejų švenčia tauragniškę **Joana Taleikienė, Povilas Vytautas Šinkūnas** iš Šimkūnų kaimo ir **Veronika Aldona Šinkūnienė** iš Bajorų;

85-erių metų sukaktį švenčia tauragniškęs **Veronika Bilaišienė** ir **Aldona Treinienė** bei **Ona Dausienė** iš Juodiškių viensėdžio.

Danguolė Grabauskienė

Prasmingas jubiliejus Tauragnuose

Birželio 9 dieną Tauragnuose buvo paminėtos trys gražios datos. 2014-ieji metai Tauragnų Šv. Jurgio bažnyčios klebonui garbės kanauninkui **Broniui Šlapeliui** – jubiliejiniai: 40 metų, kaip darbuojasi Tauragnų parapijoje, 55-eri kunigystės metai ir 80 gyvenimo metų. Antrą Sekminių dieną tikintieji Tauragnų

bažnyčioje pasitiko garbingus svečius: Panevėžio vyskupą ordinarą Lionginą Virbalą SJ, vyskupą emeritą Joną Kaunecką, keliolika kunigų. Išskilmėse dalyvavo ir Utenos r. meras Alvydas Katinas, Utenos kultūros skyriaus vyr. specialistė Zita Mackevičienė, Tauragnų seniūnas Alvydas Danauskas.

Labai gražiai išpuoštoje bažnyčioje Šv. Mišias aukojo Panevėžio vyskupas Lionginas Virbalas, pamokslą sakė Panevėžio katedros rezidentas prelatas Bronius Antanaitis, sveikinimo žodį tarė Panevėžio vyskupas emeritas Jonas Kauneckas, tautinę juostą jubiliatui užrišo pastoracinės tarybos nariai.

Interviu su klebonu garbės kanauninku Broniu Šlapeliu apie nueitą prasmingą gyvenimo kelią – kitame mūsų laikraščio numeryje.

Nuotraukose: iškilnių akimirkos

Danguolė Grabauskienė

Kai žydėjo vyšnios...

Gegužės pabaigoje Tauragnų krašto bendruomenė rinkosi į Vyšnių žydėjimo šventę ir savo gimtadienį.

Šventė prasidėjo Eugenijos Šimkūnaitės vyšnių sodelyje. Nors pavasaris šįmet ankstyvas ir didysis vyšnių žydėjimas buvo pasibaigęs, tačiau keliolika vyšnaičių dar „palaukė“ mūsų ir susirinkusieji galėjo pasigrožėti jų baltutėliu apdaru. Sodelyje skambėjo dainos apie vyšnias, ant dešimties pernai pavasarį bendruomenės pasodintų vyšnaičių vaikai užrišo naujus kaspinus. Kalbėjo sodelio įkūrimo iniciatorė, „Žolinčių akademijos“ prezidentė Danutė Kunčienė, seniūnas Alvydas Danauskas.

Aplankę sodelį visi rinkosi į kultūros namų salę. Gražiausias dai-

nas apie vyšnias susirinkusiems dovanojo UKC Kuktiškių, Saldutiškio, Tauragnų skyrių dainininkai, moterų ansamblis iš Biliakiemio. Su gimtadieniu buvo pasveikinta ir tauragniškių bičiulė Danutė Kunčienė. Bendruomenę su gimtadieniu taip pat sveikino ne tik svečiai iš kaimyninių kultūros skyrių, bet ir Žolinčiai iš Kauno, įteikę duonos kepalą, o jų sveikinimus palydėjo kanklių melodijos, atliekamos Lionginos Stasiulienės, ir aktorės Kristinos Kazakevičiūtės skaitomos eilės. Į savo būrį Žolinčiai priėmė dar keturias tauragniškes, įteikdami joms Žolinčių marškinėlius. Juos gavo Gražina Grašienė, Bronė Juknevičienė, Gražina Kunickienė ir Aldona Tartilienė. Tokius marškinėlius jau turi seniūnas ir šių eilučių autorė. Taigi Žolinčių būrys Tauragnuose auga.

Žodį tarė Utenos r. savivaldybės kultūros skyriaus vyr. specialistė Zita Mackevičienė. „Utenos dienos“ redaktorius Vytautas Ridikas apdovanojo net šešias tauragniškes, kurios įvairiuose Šauniausiu rinkimuose užėmė prizines vietas ar buvo aktyviausios balsuotojos.

Mažieji bendruomenės nariai taip pat nebuvo pamiršti, jie pramogavo pūsdami muilo burbulus. Ypač stengėsi pati mažoji – su tėveliais iš Saldutiškio atvažiavusi Rugilė. Jai padėti ir tėtis ant scenos užlipo, bet mergytė puikiai susitvarkė ir be pagalbos. Suaugusieji dalyvavo viktorinoje, kur visi klausimai vėlgi buvo

apie vyšnias, klausėsi muziejininkės Gražinos pasakojimo apie Eugenijos Šimkūnaitės draugystę su vyšnia.

Šventę užbaigė bendra daina „Mūsų dienos kaip šventė, kaip žydėjimas vyšnios...“

Bendravimas tęsėsi skanaujant vyšnių pyragą, kurį iškepė Vita Šlepikienė ir Inga Šimkūnienė, bei ragaujant vyšnių vyną. Žinoma, pirktą parduotuvėj, bet gal kada nors mes ir patys turėsime puikaus vyšnių vyno iš mūsų sodelyje sunokusių vyšnių. Ar koki ypatingą gydomųjų galių turintį antpilą pagaminsime... O jau pyragui iškepti, tikimės, tikrai uogelių užteks.

Eugenijos Šimkūnaitės vyšnių sodelyje

Nuotraukose:

Bendruomenei – duona iš Danutės Kunčienės rankų;

Žolinčių gretos auga

Bronė Juknevičienė Sekminės Beržatiltyje

Kaip visada pirmadienį su kolegom aptarinėjom, kas kaip savaitgalį praleido. Aš papasakojau apie Sekminių šventę, tauragniškių surengtą Beržatilčio kaime. Vienas bendradarbis nuoširdžiai nusistebėjo, kad visa Lietuva į Europą eina, o mes senovinę šventę atgaivinom... Dar

vienas paklausė, ar aš prisimenu, kaip vaikystėj Sekminės švėsdavom. Mes nešvėsdavom, gal kad nei rugių sėdavom, nei gyvulių laikėm... Mama tik į bažnyčią būtinai vesdavosi, mums visų pirma tai buvo krikščioniška šventė. Tik žymiai vėliau, jau dirbant mokykloje, atėjo noras sužinoti daugelio mūsų švenčių kilmę, pagaliau to reikėjo ir dėstant istoriją.

Nepasikalbėjau su vyresniais tauragniškiais, nepaklausiau apie Sekminių tradicijas mūsų apylinkėse. Labai tikiuosi, kad tam surasiu laiko, o gal kūrybingos kultūros centro moterys tai padarys, nes pirmas žingsnis atgaivinant senovinę šventę jau žengtas. Rašau *senovinę*, nes Sekminės atėjo iš tų laikų, kai Lie-

tuva dar buvo pagoniškas kraštas, kai šventės mūsų protėviams reiškė atokvėpį po darbų ir pasiruošimą kitiems svarbiems darbams. Sekminės būtent ir buvo toks atokvėpis – javai ir daržovės pasėti, o šienapjūtė dar neprasidėjo. Visur žalia, o ir gyvuliams jau ne badas. Tik baugu, ar neužpuls javų ligos, ar gyvulių vilkai neišpjaus, ar piktavaliai žmonės nepakenks. Norėdami išsaugoti derlių, žmonės lankydavo javus, dainuodami tam skirtas dainas. Javų lauke būdavo rengiamos vaišės – auka žemei. Švenčių metu taip pat būdavo atliekamos įvairios apeigos, tikintis geresnio derliaus.

Sekminės siejamos ir su ganymo papročiais. Tą dieną piemenys puošdavo karves, o kerdžius – bulius beržų šakų vainikais. Vainikus pynė ne tik iš beržų, bet ir iš pienių, rugiagėlių ir kitų gėlių, kokių tik pievoje, miške ar parugėje rasdavo. Šeimininkės už apvainikuotas karves atsilygindavo piemenėliams „melstuvėmis“: kiaušiniaus, sviestu, sūriu, pyragu. O kas neduodavo dovanų, to gyvulius apkaišydavo kaulais ir šakomis. Po to piemenys suruošdavo šventę, vadinamą piemenų pautienę.

Vakare prasidėdavo viso kaimo iškilmingos vaišės su dainomis ir šokiais. Kartu susėdę ir viskuo dalindamiesi kaimynai tarsi atleisdavo vienas kitam smulkias skriaudas. Apdovanodami piemenėlius, duodami jiems išpirką už karvės vainiką, paleisdami pusdieniui padykauti žinojo, kad taip pamaloninti bus stropesni ir gyvuliams švelnesni. Antrą šventės

dieną piemenims leisdavo ilgiau pamiegoti, gyvulius išgindavo merginos, prie jų vėliau prisidėdavo bernai, tad ganymas virsdavo jaunimo pasilinksminimu su vaišėmis, dainomis, šokiais ir žaidimais. Įsismaginęs jaunimas gyvulių neprižiūrėjo. Žinodami, kuo gali baigtis tokie ganymai, ūkininkai patys saugodavo, kad galvijai neužklystų į jų pasėlius.

Per Sekminių šventę Tauragnų bendruomenėje ir buvo stengiamasi laikytis senovinių papročių. Piemenukai pripynė vainikų, ir nesvarbu, kad Audronė Musteikienė pati uždėjo vainiką savo karvutei (ši nelabai suprato, kas čia vyksta, vainikavimas ir jai naujiena buvo), bet apeigos vis tiek buvo atliktos, ir karvutė tikrai daugiau pieno duos! Kerdžiaus ragas sukvietė piemenukus pažaisiti, ratelių eiti, dainų padainuoti. Gavę dovanų iš gospadinės, jie nubėgo pratęsti savo šventės. Toliau šventėje buvo moterų dainuojamos sekminių dainos, kapelos muzika, kaimynų bendravimas prie vaišėmis nukrauto stalo. Kaip ir privalo būti, nes Sekminės – kaimynų šventė. Buvo giros ir naminės duonos, sūrio ir varškės valgių, pyrago ir naminio vyno... Visko buvo... Žinoma, ir kiaušininė, iškepta didžiulė *petelnioj* iš – nesuskaičiavau, kiek – kiaušinių. Su kaimiškais lašinukais, be jokio pirktinio riebalų, su krapais ir *cibulių* laiškais. Ai, buvo skanu, užteko visiems, kas norėjo, dar ir pakartot galėjo. *Petelnia* buvo švariai išgramdyta (tai ypač patiko kiaušininės kepėjui, vadinas, skanu buvo), gal tik koks *cibuliukas* prie krašto prilipo ar spirgiukas kur užsiliko. Nors kaimynai parugėm nėjo, ne dėl to, kad nenorėtų, bet kad rugių niekur aplink nerado, bet gražiai pabendravo, pašoko, padainavo. Išgirdę apie šventę atvažiavo ir uteniškių kapela „Dar ne sutema“, kurioje groja vienas iš sodybos šeimininkų – Kęstutis Juodvalkis.

Gal jaunimas ir nebuvo toks aktyvus, kaip kad senovėje kaimuose būdavo – su dainomis ir šokiais. Jie tik smalsiai viską stebėjo. Gal ir supranta-

ma, gal dažnas tik žodį *Sekminės* girdėjo, bet jo prasmę nelabai žino. Jei šita Sekminių šventė patiko, jei mes norėsime, kad kitais metais ji irgi turi būti – įgiję patirties jau visi aktyvesni būsimė.

Mintimis apie šventę pasidalino jos dalyviai ir žiūrovai.

Lina Paukštienė. Sekminės – tai žaliuojanti, gėlėta, kvepianti, dūzgianti, žieduota šventė. Saulėtą ir šiltą dieną važiovome, ėjome, lėkėme švęsti į Beržatilčio kaimą, nuostabiai išpuoselėtą Juodvalkių sodybą. Pakeliui sustoję apvainikavome karvutę – tai gyvulio pagerbimas. Anksčiau karvė buvo svarbiausias šeimos maitintojas ir buvo ji kiekvienuose namuose. Dabar pievose besiganančių karvutė labai sumažėjo... Svetingų Juodvalkių sodybos kieme vyko spalvingas tauragniškų pasirodymas. Tautiniais drabužiais pasipuošę vaikučiai ir suaugę džiugino mus visus susirinkusius dainomis, pasakojimais. Vaikai dainavo, šmaikštavo. Po smagaus pasirodymo buvo kepama kiaušieninė – tradicinis Sekminių valgis. Jos buvo tiek daug, kad visiems, manau, užteko pasivašinti.

Greit pralėkė ši puiki šventė, pilna veiklos tiek vaikams, tiek suaugusiems. Žmonės galėjo šokti ar dainuoti grojant muzikantams. Mano vaikai dar ilgai džiūgavo, kad buvo smagu skrieti atsisėdus ant kėdės viršum tvenkinio. Jiems norėjosi dar ir dar... Šventė buvo užpildyta labai gera nuotaika ir emocijomis! Sekminės mums ir skrandžius pamalonino, ir protą praturtino, ir jausmus pagilino. Aš džiaugiuosi, kad kultūros namų darbuotojos sugalvojo ir dauguma palaikė Sekminių šventės idėją. Šventė mums visiems priminė senuosius papročius, tradicijas, kurias labai svarbu puoselėti ir išsaugoti. Labai tikiuosi, kad ši puiki šventė taps tradicine, kuri sukviest dar gausesnį neabejingų liaudies papročių ir tradicijų žmonių būrį.

Bronė Sliesoravičienė. Ką aš galėčiau pasakyti apie naujai atgaivintą Sekminių šventę? Manau, kad šis renginys labai pavyko. Tauragniškiai turėjo progos pasižvalgyti po seniūnijos apylinkes, pabūti su kaimynais, pasilinksinti bei kitus palinksinti. Pramogoms ir poilsiui labai tiko gražiai įrengta p. Juodvalkio sodyba Beržatilčio kaime. O ir kaimynams, gyvenantiems gretimose sodybose ir kaimuose, buvo gera proga susirinkti būrin ir pabendrauti. Stebino ir džiugino aplinka: tvenkinyje gyvenančios varlės pritarė kapelai ir dainininkėms, o gandras laikas nuo laiko

atskrisdavo į gandalizdį, apsidairydavo nesuprasdamas, kas čia vyksta, ir pats grakščiais viržais paskraidydavo.

Naujų švenčių rengimas ar atgaivinimas iš organizatorių reikalauja labai daug energijos, rūpesčių, todėl norėtusi, kad jose dalyvautų kuo daugiau žmonių. Ar nevertėtų šių švenčių priderinti prie Tauragnų bažnyčioje švenčiamų šv. Petro (birželio 29 d.) ir Žolinės (rugpjūčio 15 d.) atleidų?

Inga Šinkūnienė. Pirmiausia labai norėčiau padėkoti ponui Laimui Juodvalkiui už parodytą svetingumą, geranoriškumą, už gražią, tvarkingą, išpuoselėtą aplinką ir mūsų priėmimą. Sumanytojams – už labai gražią ir pas mus dar naują idėją. Gal iš tikrųjų reiktų mūsų krašte turėti vieną gražią tradicinę šventę, kurią galėtume švęsti taip, kaip šventė mūsų seneliai, su dainomis, žaidimais, šokiais ir karvutėmis. Nors šiek tiek gaila, kad per šias Sekmines karvutės šalia nebuvo. Labai džiaugiuosi, kad šventėje dalyvavo daug jaunimo, nemažai vietinių kaimo žmonių. Nors pati idėja dar nauja, bet, manau, vykusi ir vis dėlto reikalinga. Aišku, trūkumų ir nesklandumų neišvengta, bet tai juk žmogiška. Kvepėjo kepta kiaušieninė, visi vaišinosi, bet gaila, kad šaunūs mūsų muzikantai nesugebėjo išjudinti visų sėdinčių „tinginių“, šokti nelabai kas norėjo. Kartais susidaro toks įspūdis, kad

mes koncertuojame patys sau. Čia akmenukas į žiūrovų daržą. Bet šventė buvo graži, ne tik vaikams, bet ir visiems buvo smagu.

Laima Jauniškienė. Viskas patiko. Įdomu buvo, linksma. Gražiai grojo kapela. Vaikai gražiai pasirodė. Reikalingos tokios šventės. Įdomu prisiminti, kaip mūsų tėvai, seneliai gyveno, dirbo, linksminosi. Kaip šventės šventė, kokios tradicijos, papročiai buvo. Ačiū organizatoriams! Kuo daugiau tokių švenčių!

Aldona Tartilienė. Šventės gerai, ypač tada, kai jos turi galias tradicijas, yra išpuoselėtos mūsų tėvų, senelių, kai šventimas turi aiškią prasmę. Mėgstu tas šventes, kurioms galime pasipuošti tautiniu kostiumu. Sekminės – viena tokių – su giliomis tradicijomis ir puošniausiais mūsų krašto drabužiais. Labiausiai džiaugiuosi, kad tai, kas vyko šeštadienį, galime perduoti vaikams, ir viliuosi, kad tiek jie, tiek mes visi mokėsime išsaugoti tai, kas turėtų būti kone svarbiausia.

Valda Žebelienė

Sveiki, kolumbai ir magelanai!

Tokiais žodžiais Vygantas Varneckas pasveikino visus susirinkusius prie Tauragnų kultūros namų gegužės 24-osios rytą. Nemažas pulkelis suaugusiųjų ir vaikų su jauduliu laukė autobuso, juk vėl gegužė, vėl vienos dienos bendruomenės organizuojama ekskursija. Šį kartą – į Vilnių. Autobusas atvyko pavėlavęs vos kelias minutes. Be didelių pasistumdymų ir ginčų susėdome kur kas norėjome, kadangi važiavo 49 suaugusieji ir mokinukai bei 3 ikimokyklinio amžiaus vaikai. Autobuse yra 70 vietų. Šiuo kartu nepavyko prikalbinti daugiau norinčių važiuoti. (Gal jau reikėtų padaryti pertrauką ir keletą metų nebeorganizuoti vienadienių ekskursijų?!)

Vilniuje pirmiausia aplankėme Bernardinų sodą, įsikūrusį tarp Gedimino pilies kalno, Vilnelės upės ir Bernardinų vienuolyno. Anksčiau jis vadinosi Sereikiškių parku, o sovietiniai studentai vadindavo Jaunimo sodu. Tuo laiku jaunimas mėgdavo jame praleisti savo laisvalaikį. Buvo tiras, kreivų veidrodžių kambarys, vasaros kino teatras. Dabar parkas rekonstruotas. 2013 metais atkurta autentiška 19 amžiaus aplinka pagal dailininko Vladislavo Štrauso projektą. Kelis

šimtmečius šioje teritorijoje buvo bernardinams priklausęs sodas, todėl jam atminti sukurta vienuolių sodo ekspozicija su vaistiniais, prieskoniniais, maistiniais ir arbatiniais augalais. Parke galima apžiūrėti alpinariumą, tvenkinį, Belvederio kalnelį, centrinę aikštę, pasivaikščioti takais palei Vilnelę. Yra keletas fontanų, iš kurių vienas – muzikinis. Mūsų apsilankymo metu jis neveikė. Parke yra rožynas, vaikų žaidimų aikštelės. Yra Botanikos ekspozicija, skirta įamžinti 18 amžiuje čia buvusiam vienam didžiausių Rytų Europoje Botanikos sodų. Auga labai reti medžiai: ginkmedis, geltonoji sedula, kanadinė pocugė, juodoji pušis, 3 vieni seniausių Vilniuje ąžuolų. Vieno ąžuolo amžius siekia 400 metų. Kadangi buvo labai karšta, tai su malonumu vaikščiojome po sodą ir ilsėjomės didžiulių medžių pavėsyje. Kai kas buvome užlipę į Gedimino kalną ir gėrėjomės Vilniumi iš pilies bokšto. Dabar nupjauti visi medžiai, augę kalno šlaituose. Yra padarytas keltuvas, kuris kelia į viršų ir nuleidžia žmones žemyn.

Bernardinų sode galima pažaisti ir šaškėmis

11 valandą prasidėjo ekskursija po Valdovų rūmus. Gidė papasakojo, kad toje vietoje, kur dabar stovi rūmai, anksčiau buvo pelkė. Žmonės gyveno jau 4-8 amžiuje. Medinė įtvirtinta gyvenvietė 13-14 amžiuje virto galinga ankstyvąja mūro pilimi. Keičiantis valdovams, vykdavo ir pilies rekonstrukcija. Gotikinė pilis paverčiama renesansine, paskui rekonstruojama ankstyvojo baroko stiliumi. Rūmuose tuo metu gyveno Lietuvos ir Lenkijos valdovai, sukaupe garsius meno ir kt. rinkinius. Visam kraštui skleidė naujas kultūrinės idėjas. 17 amžiaus viduryje, karo su Maskva metu, rūmai buvo nusiaubti ir apgriauti. 18-19 amžių sandūroj carinės Rusijos administracijos iniciatyva rūmai buvo nugriauti. Nuo 1987 metų prasidėjo nuoseklūs kompleksiniai tyrimai, kurie tapo rūmų atstatymo pagrindu. Atkūrimo darbai pradėti nuo 2002 metų. 2009 m. liepos 6 dieną įvyko atkurtų, tačiau iki galo neįrengtų Lietuvos didžiųjų kunigaikščių rūmų simbolinis atidarymas. Taigi trumpai susipažinę su rūmų istorija, pradėjome ekskursiją nuo rūsių, kuriame

galėjome pamatyti pastato pamatus. Kokios storos buvo pastato sienos! Galėjom pamatyti ir buvusių gaisrų ženklus, ir sprogimo 17 amžiuje vietą. Ardant griuvėsius, buvo rasta daugybė daiktų, kurie dabar eksponuojami muziejaus salėse. Daug įdomių dalykų pamatėme. Kilo didelis noras dar kartą apsilankyti Valdovų rūmuose vienai, be grupės, ir gerai išstudijuoti visus žemėlapius, visus aprašymus. Valdovų rūmų III manieristinėje antikameroje vyksta šeštadieniniai muzikiniai pasirodymai. Matėme ir klausėmės, kaip grojama klavesinu. Merginos, apsirengusios viduramžių stiliaus rūbais, dainavo ir šoko tų laikų šokį. Buvo nerealu! Pasėdėjome toje salėje, kur Lietuvos Prezidentė priima kitų valstybių delegacijas. Toje salėje ant sienų yra Lietuvos herbai. Matėme ir mūsų Tauragnų, ir Utenos herbą. Ekskursija truko 2 valandas.

Išėję iš Valdovų rūmų, nuskubėjome į Vilniaus Universitetą, kur mūsų jau laukė Tauragnų krašto garbės pilietis, profesorius Bonifacas Stundžia. Jis papasakojo Universiteto istoriją. Parodė nemažai pinigų kainavusias bronzines bibliotekos duris, skirtas pirmos lietuviškos knygos 450 metų jubiliejui paminėti. Lankėmės Lituanistikos centre, kurio sienas ir lubas puošia dailininko Petro Repšio 1985 metais nutapytos freskos „Metų laikai“. Filologijos fakultete gėrėjomės darbais ant grafito „Devynios mūzos“. Vienoje auditorijoje matėme dailininkės tekstilininkės Ramutės Aleksandros Jasudytės nuaustą gobeleną iš nedažytos pilkos ir įvairių atspalvių naminės vilnos. Spėliojome, kiek metų reikėjo sugaišti, norint nuausti tokį didelį gobeleną. Galim didžiuotis, kad dailininkė mokėsi ir baigė Utenos mergaičių vidurinę mokyklą. Baigiant ekskursiją, Danguolė Grabauskienė padėkojo profesorui B. Stundžiai ir įteikė naminės duonos kepalą, kurį iškepė tauragniškę Inga Šinkūnienė. Visi ekskursantai drauge su profesoriumi

nusifotografavome prie ąžuolo Simono Daukanto kiemelyje (matote **nuotraukoje**). Pulkelis entuziastų aplankė Šv. Jonų bažnyčią ir kėlėsi į jos bokštą, iš kurio atsiveria nuostabus senamiesčio vaizdas. Kai kurie užkopė ir į Katedros bokštą, kuris atidarytas po rekonstrukcijos.

Labai išalkę ir ištroškę, burnodami prekybininkus, kad neradome kur ledų nusipirkti, baigiantis 15 valandai, sėdome į autobusą ir nugarėjomės į Etnokosmologijos muziejų Molėtų rajone. Tai pirmasis ir vienintelis tokio pobūdžio muziejus pasaulyje. Etnokosmologija – žmogaus ir žmonijos ryšių su kosminiu pasauliu atspindys. Kadangi Vilniaus universiteto observatorija buvo gaubiamą miesto šviesų, dulkių ir dūmų, 1969 m. buvo pradėta statyti Molėtų astronomijos observatorija. 1978 m. viename teleskopo bokšto aukšte atidarytas muziejus, kur be pagrindinių eksponatų, senosios Vilniaus observatorijos teleskopų, jau buvo pirmieji etnografiniai eksponatai, atspindintys tautos ryšį su pasauliu. 1990 m. buvo įsteigtas Etnokosmologijos muziejus. 2007–2008 m. atlikta rekonstrukcija beveik už 20 milijonų litų.

Muziejaus apžvalgos aikštelėje

16 val. prasidėjo nepaprasta pažintis su muziejumi. Didelį įspūdį padarė užgesintos šviesos ir tokia aklina tamsa. Pamažu įsijungia ant laiptų esančios lempučių ir kyla aukštyn. Kiekviename aukšte yra ekspozicijų salės, supažindinančios su senaisiais daiktais ir jų ryšiu su kosmosu. Buvo įdomu palaikyti rankose meteorito gabalą. Vaikai buriavosi prie plastmasinio ateivio, sėdinčio ant kėdės ir skaitančio „Respubliką“. Pažiūrėjome trumpą filmuką apie Visatą. Liftu pakilome į stiklinę apžvalgos aikštelę, kurioje vyksta įvairūs renginiai. Atsiveria labai gražus vaizdas su daugybe ežerų. Gidas sakė, kad iš ten matosi Ladakalnis ir parodė, kurioje pusėje jis yra. Nusileidę liftu žemyn, belaukdami visos grupės, apžiūrėjome nuotraukų parodą. Marija Kakarienė ir Gunaras Kakaras nufotografavo gyvūnėlius, paukštėlius ir margaspalvius

drugius, kurie gyvena muziejaus teritorijoje. Lauke grožėjomės unikaliais Marijos Kakarienės gėlynais. Pasvajojome, kad norėtume atvykti čia naktį ir pro teleskopą pažvelgti į žvaigždes.

Ekskursija baigėsi. Atidavę savo kinetinę ir potencinę energiją, sugrįžome į Tauragnus. Dabar laukiame 3 dienų ekskursijos į pajūrį, į Girulius. Ekskursija vyks rugpjūčio 8-10 dienomis. Prašome registruotis. Iki susitikimų!

APIE RENGINIUS TRUMPAI (parengė Danguolė Grabauskienė)

Gegužės 23 dieną Tauragnų kultūros namuose vyko edukacinis užsiėmimas „Lietuvių piemenavimo papročiai ir šventės“. Užsiėmime, kurį vedė Utenos kraštotyros muziejaus etnokultūros specialistas Raimondas Garsonas, dalyvavo darželio ir mokyklos vaikai.

Gegužės 31 dieną Tauragnų kultūros namuose vyko Gitarų muzikos vakaras „Sugalvok man vakarą su žiburiu“.

Susirinkusiems koncertavo kirdeikiškė Kristina Leleivaitė, Raminta Kairionytė, Diana ir Gintaras Kalibatai iš Utenos, Arūnas Narkūnas, Marytė Rimkienė, Diana Stundžienė iš Saldutiškio ir Ernestas Melnikas iš Kauno. Žiūrovų tarpe sėdėjęs Edmundas Pupinis pasiskolinęs gitarą taip pat padainavo keletą dainų.

Nuotraukoje apačioje: gitarų vakaro dalyviai

Šiandien į 5 klausimus rubrikoje „Naujas žvilgsnis. 5 minutės su...“ atsakinėja Nijolė Šuminienė, Tauragnų bibliotekos bibliotekininkė. Kalbėjosi Bronė Juknevičienė.

1. Artimiausias užsibrėžtas tikslas? Tikrai turiu tikslą, kurio siekiu, bet tai asmeniška, todėl jo neatskleisiu. Šiaip gyvenime stengiuosi kažko siekti, planuoti, kiek leidžia galimybės ir priklauso nuo manęs.

2. Su koku daiktu sunkiausia būtų atsisveikinti? Ir darbe, ir namie sunku atsisveikinti su knygomis. Gal tai susiję su mano bibliotekininkės profesija, o gal nuo vaikystės tėvų skiepyta meilė ir pagarba knygai. Juk tie, kuriems knyga reiškia daugiau nei interjero papuošimą, prisimena, kaip stovėdavome knygyne ilgoje eilėje,

kad nusipirktume naujai išleistą knygą ar užsiprenumeruotume „Pasaulinės literatūros“ seriją. Kaip palikimą ir didelį turtą gavau tėvelio biblioteką. Daugelis knygų dubliavosi. Ir niekada nekilo mintis jų atsisakyti. Atvirkščiai, galvojau: pasiims dukros. Bėgant laikui keitėsi gyvenimas, požiūris į įvykius ir vertybes. Jaunimas beveik visą informaciją randa internete, reikiamą knygą – bibliotekoje. Todėl daugelis teigia: knygos užima vietą ir kaupia dulkes! Gal ir taip, bet atsisveikinti su jomis, tikriausiai, negalėčiau. Tegul jos guli dėžėse nuošaliame namų kampelyje. Juk tai istorija, kažkada bus didelė dvasinė vertybė ateinančiom kartom. Na, o darbe kitaip: pasenusias, susidėvėjusias privalu nurašyti ir išvežti. Į jų vietą atkeliauja naujos, gražios ir šiandieną dar labai daug kam reikalingos.

3. Gražiausias komplimentas, kurį esate girdėjusi? Išskirtinio komplimento neprisimenu. Visada juos malonu girdėt, jei jie sakomi nuoširdžiai.

4. Su koku teiginiu niekada nesutiktumėte? Skaitmeninė knyga pranašesnė už popierinę. Daug kuo pranašesnė, bet didesnis malonumas, kai skaitydama laikai knygą rankoje, versdama lapus jauti jų šiurenimą, spaustuvės dažų kvapą, sėdi patogiam kėdėje... Tik knyga ir aš. Dar vienas teiginys erzina, kai girdžiu: vyrai vairuoja automobilį geriau, nei moterys. Visko pasitaiko ir moterims, bet statistika kalba ką kita...

5. Ko šiuo metu labiausiai laukiate? Vos prasidėjus vasarai į klausimą, ko šiuo metu labiausiai laukiate, mintyse automatiškai susiformuoja atsakymas – atostogų, kai gali daugiau laiko skirti sau, savo pomėgiams, šeimai. Bet iš tiesų ir šiuo metu, ir visus metus labiausiai laukiu namo sugrįžtančių vaikų, kai galime pajusti susitikimo laimę, pabūti kartu, pasidžiaugti vieni kitais.

Jaunystėje

SEMINARAI

Birželio 5 dieną į kultūros namus rinkosi bendruomenių atstovai iš Utenos ir Anykščių rajonų. Psichologė Elona Berniūnienė juos sukviėtė į socialinę diskusiją „Darbas tarpinstitucinėje komandoje“ (VŠĮ „Žmogaus socialinės raidos tyrimų centro“ vykdomas projektas „NVO organizacijų vaidmuo stiprinant pilietinę visuomenę: lyderystė, partnerystė, sanglauda“ (TILTAS), kurio partneris yra Utenos r. savivaldybė).

Susirinkusieji edukacinėje klasėje klausėsi muziejininkės Gražinos Grašienės pasakojimo apie Eugeniją Šimūnaitę, atliko praktinę užduotį – virė dilgėlių sriubą, vėliau su Elona Berniūniene aptarė psichologinius komandų formavimo aspektus, vyko praktiniai užsiėmimai, skirti savęs, kaip komandos nario, pažinimui.

Dilgėlių sriuba buvo skani

AKTUALU

(informacija iš interneto)

Papildomas paraiškų rinkimas pagal KPP veiklą „Asbestinių stogų dangos keitimas“

2014 m. gegužės 28 d. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu pakoreguotas Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programos (KPP) paraiškų surinkimo grafikas. Naujame grafike numatytas papildomas paraiškų rinkimas pagal KPP priemonės „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“ veiklą „Asbestinių stogų dangos keitimas“, kuris vyks nuo 2014 m. liepos 1 d. iki 2014 m. rugpjūčio 1 d.

Abiturientai ir baigiamųjų kursų studentai – apdrausti iki vasaros pabaigos

Baigiantis dar vieneriems mokslo metams Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos (VLK) primena, kad vasarą mokslus baigiantys moksleiviai ir nuolatinių (dieninių) skyrių studentai privalomuoju sveikatos draudimu (PSD) valstybės lėšomis bus apdrausti iki vasaros pabaigos – rugpjūčio 31 d. imtinai.

VLK primena, jei jaunuoliai įsidarbina, už juos PSD įmokas mokės darbdavys, jei jis nuspręs užsiimti individualia veikla, šias įmokas patys turės savarankiškai susimokėti „Sodrai“, o jei pradės individualią veiklą pagal verslo liudijimą – Valstybinei mokesčių inspekcijai. Jei jaunam žmogui nėra galimybės verstis darbine veikla, jam reikėtų užsiregistruoti darbo biržoje – įgijus bedarbio statusą valstybė jaunuolį apdraus PSD. Tai bus laikina socialinė apsauga ir valstybės pagalba, kol jaunuolis suras nuolatinę veiklą.

Na, o tie moksleiviai ar studentai, kurie šiemet dar nebaigė mokslų arba nuolatinių (dieninių) studijų, valstybės lėšomis PSD bus apdrausti ir kitais mokslo metais.

Tuo tarpu, jei Lietuvoje mokslus baigę jaunuoliai išvyksta studijuoti į Europos Sąjungos (ES) šalis, draustumas jiems galios pagal ES valstybės aukštosios mokyklos išduotoje pažymoje nurodyto mokymo laikotarpio pradžios ir pabaigos datas. Jei išvyksta toliau už Europos ribų, pavyzdžiui, į Jungtines Amerikos Valstijas, į Rusiją tokie studentai valstybės lėšomis nedraudžiami ir savo sveikatos draudimu turi pasirūpinti patys (pvz., apsidrausti privačioje draudimo bendrovėje).

Joninių šventė pas kaimynus

Daugailiuose birželio 21 d. 21–01 val. Bilieto kaina 3 Lt

Prie Alaušo ežero birželio 22 d. 21–24 val.

Kuktiškėse birželio 22 d. 22–01 val.

Vyžuonų mokyklos stadione birželio 23 d. 21 val.

Antalgėje, prie Ilgio ežero birželio 24 d. 17 val.

NAUDINGA ŽINOTI

Braškių nauda organizmui (iš interneto)

Braškės – tai viena skaniausių uogų, kuri ne tik skani, bet ir labai naudinga organizmui.

• Braškėse gausu antioksidantų. Jos yra puikus vaistas nuo širdies ir kraujagyslių ligų – gerina širdies darbą – kraujagyslės tampa elastingesnės, sumažėja kraujospūdis. Mažina riziką susirgti vėžiu, pristabdo senėjimą. Tyrimai rodo, kad didelis antioksidantų kiekis braškėse gali padėti neutralizuoti neigiamą laisvųjų radikalų poveikį jūsų organizme. Antioksidantai taip pat stiprina imuninę sistemą ir padeda apsisaugoti nuo ligų, pavyzdžiui, gripo.

• Braškėse ir žemuogėse yra daug kalio, mineralų, kurie padeda reguliuoti elektrolitų kiekį, sumažinta riziką dėl širdies priepuolių ir insulto.

• Braškėse gausu folatų, tai pagrindinis komponentas raudonųjų kraujo kūnelių gamybai.

• Jos turi daug vitamino C, kurio daugiau nei citrusiniuose vaisiuose. 100 gr. braškių jo turi daugiau nei būtina paros

norma.

• Braškėse ir žemuogėse yra B2, B5, B6, vitamino K.

• Braškė turi daug folio rūgšties (vitamino B9), kuri gerina atmintį.

• Braškėse taip pat yra omega riebiosios rūgštys.

• Braškėse esantys mikroelementai – geležis, kalis, kalcis, magnis stiprina širdį, kaulus, dantis bei nervų sistemą.

• Braškės taip pat gali būti naudojamos balinti jūsų dantis. Vaisių rūgštys, kaip žinoma, padeda pašalinti dėmes nuo dantų. Perpjovę braškę per pusę, su gabalėliu reikia patrinti į dantis ir danteną. Tai pašalina apnašas, stiprina ir gydo danteną.

• Taip pat braškės puikiai tinka veido kaukėms, aišku, jei nesate alergiški braškėms.

Rekomenduojama braškes vartoti neapdorotas, nes tokiu būdu išsaugomos visos naudingos savybės. Be to, jos gali skatinti metabolizmą ir susilpninti apetitą. Jos taip pat gali padėti išlaikyti kūno svorį, sumažinti hormonų veikimą.

SKANAUS!

A+ Seniūnijoje
Gegužės mėn. mirė
JONAS KAZIMIERAS
MUSTEIKIS, 78 metų, Tauragnai;
Užjaučiame artimuosius

Nuotraukos Dainiaus Atkočiūno, Aldonos Budreikienės, Danguolės Grabauskienės, Žymanto Trimonio, taip pat iš asmeninių archyvų;

Redagavo ir maketavo

Danguolė Grabauskienė

Rašykite mums: dangsidabr@gmail.com

Spausdino Utenos spaustuvė